

CRI(2021)15

**ZAKLJUČCI ECRI-a O PROVEDBI PREPORUKA U ODNOSU NA HRVATSKU
PODLOŽNIM PRIVREMENOM NASTAVNOM PRAĆENJU**

Usvojeno 30s ožujka 2021.¹

Izdano 18. svibnja 2021

---

¹ Osim ako je izričito naznačeno, bilo kakav razvoj događaja koji se dogodio nakon 7. rujna 2020., datuma na koji je zaprimljen odgovor hrvatskih tijela na zahtjev ECRI-ja za informacijama o mjerama poduzetim za provedbu preporuka odabranih za privremeno praćenje, ne uzimaju se u obzir u ovu analizu.

ECRI Secretariat
Directorate General II - Democracy Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex Tel.: +33 (0)
390 21 46 62
E-mail: ecri@coe.int

www.coe.int/ecri
@ECRI_CoE

PREDGOVOR

U sklopu svog petog kruga praćenja rada, ECRI je obnovio svoj proces privremenog praćenja s obzirom na dvije posebne preporuke iznesene u svakom od svojih izvješća o zemlji.

U skladu s Informacijskim dokumentom o ECRI-jevom petom ciklusu praćenja koji je upućen zamjenicima ministara 14. studenog 2012.11, najkasnije dvije godine nakon objave svakog izvješća, ECRI upućuje poruku dotičnoj Vladi s pitanjem što je učinjeno u pogledu posebnih preporuka za koje je zatraženo prioritarno praćenje.

Istodobno, ECRI sam prikuplja relevantne informacije. Na temelju tih informacija i odgovora Vlade, ECRI donosi svoje zaključke o načinu na koji su njezine preporuke praćene.

Treba napomenuti da se ovi zaključci odnose samo na posebne preporuke koje podliježu privremenom praćenju i nemaju za cilj pružiti sveobuhvatnu analizu svih događaja u borbi protiv rasizma i netolerancije u dotičnoj državi.

---

¹ CM/Del/Dec(2012)1154/4.2.

1. U svom izvješću o Hrvatskoj (peti ciklus praćenja) objavljenom 15. svibnja 2018., ECRI je preporučio da vlasti uvedu obvezno obrazovanje o ljudskim pravima kao dio građanskog obrazovanja u sve školske nastavne planove i programe, posebno u pogledu prava na jednakost i zabrane diskriminacije . Potrebno je izraditi odgovarajuće udžbenike, a nastavnici bi trebali nastaviti dobivati potrebnu obuku iz ovih predmeta.

Državna tijela obavijestila su ECRI da je Ministarstvo znanosti i obrazovanja u siječnju 2019. donijelo kurikulum za međupredmetnu temu „Građanski odgoj i obrazovanje za osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj“.³ Ova tema obuhvaća tri domene: i) ljudska prava; ii) demokracija; i iii) društvo. Obvezna je u svim školama zajedno sa šest drugih međupredmetnih tema. Uvođenje ovih nastavnih planova i programa poklopilo se s provedbom eksperimentalnog programa pod nazivom „Škola za život“ koji predviđa cjelovitu kurikularnu reformu u zemlji. U okviru ovog programa od 2019. godine organiziraju se edukacije za nastavnike za povećanje kompetencija za međupredmetne teme, a pripremaju se i novi odgovarajući udžbenici za školsku godinu 2020./2021. Nekoliko nastavnih materijala i priručnika koji pokrivaju teme ljudskih prava, kao što je prevencija nasilnog ekstremizma; borbe protiv antisemitizma i drugih oblika diskriminacije i učenja o holokaustu, također su prevedeni na hrvatski jezik i uključeni u obrazovne alate.

ECRI primjećuje da je nekoliko organizacija⁴, uz naglašavanje niske kompetencije učenika u građanskoj pismenosti, izrazilo zabrinutost zbog oblikovanja i vođenja nove teme 'Građansko obrazovanje' i ustvrdilo da ona još uvijek nije u potpunosti uvedena u cijeloj zemlji niti su obuka za nastavnike raspoređena na sustavan način. U tom smislu, ECRI ponavlja važnost dovoljnog fokusa na učenje o ljudskim pravima unutar ovog nedavnog okvira građanskog obrazovanja i naglašava da to često ovisi o diskreciji, a posebno o motivaciji nastavnika. Stoga snažno potiče hrvatske vlasti da osiguraju sveobuhvatno i dosljedno početno i kontinuirano osposobljavanje s ciljem pružanja članovima nastavničke profesije potrebnu osjetljivost i vještine za obrazovanje o ljudskim pravima te da naprave teme kao što su pravo na jednakost i zabranu diskriminacije prioritet u praksi. To se može dodatno podržati redovitim razmjenom iskustava među nastavnicima, ažuriranjem metoda i materijala koji se koriste za poučavanje i uvođenjem dobre prakse⁵. Također, budući da je riječ o novom kurikulumu, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja trebao bi provesti evaluaciju provedbe dosadašnjeg kurikulumu, posebno u svjetlu COVID-a 19 i online obrazovanja.

S obzirom na ova razmatranja, pozivajući hrvatske vlasti da pomno prate ispravnu provedbu okvira građanskog odgoja, ECRI zaključuje da su mjere koje su poduzele vlasti ispunile cilj postavljen u njegovom petom izvješću i smatra da je ova preporuka provedena .

---

³ Vidi Narodne novine br.10/2019.

⁴ Vidi Izvješće 'Ljudska prava u Hrvatskoj: Pregled 2019.': str. 61-62 (prikaz, stručni).

⁵ U skladu s ECRI-jevom Općom političkom preporukom br. 10 o borbi protiv rasizma i rasne diskriminacije u kroz školsko obrazovanje.

- 2. U svom izvješću o Hrvatskoj (peti ciklus praćenja), ECRI je preporučio da vlasti osiguraju da Nacionalnu strategiju za uključivanje Roma (2013.-2020.) prati evaluacija svih projekata integracije provedenih tijekom posljednjih godina, na temelju sveobuhvatnih podataka o jednakosti. Strategiju bi trebalo sustavno revidirati kako bi uključila ciljanije mjere i pokazatelje uspjeha za mjerenje njezina učinka i redefiniranje njezinih parametara i ciljeva gdje je to potrebno. To bi trebalo činiti u bliskoj suradnji s regionalnim i lokalnim vlastima, kao i pripadnicima romske zajednice, a potrebno je dodijeliti odgovarajuća sredstva kako bi strategija bila učinkovita.**

ECRI pozitivno primjećuje da je Vladin Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, koji je zadužen za praćenje i izvješćivanje o Nacionalnoj strategiji za uključivanje Roma (NRIS), objavio studiju⁶ prikupljajući osnovne podatke o socioekonomskom položaju romske zajednice 2018. Kao prvi primjer takve vrste, ova polazna studija sastojala se od mapiranja romske populacije u kombinaciji s eksternim metodama i metodama samoidentifikacije, što je rezultiralo opsežnim i preciznim podacima o romskoj populaciji. Omogućujući bolju procjenu mjera za inkluziju Roma na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, ova je studija podataka djelomično korištena za izradu Akcijskih planova za provedbu NRIS-a za 2018. i 2019., a izrađena je i namjenska web stranica (www.nsur.hr) za praćenje napretka u provedbi potonjeg, iako se ne ažurira redovito.⁷ ECRI pozdravlja ove mjere i smatra ih dobrom praksom.⁸ Nadalje, ECRI sa zadovoljstvom primjećuje da se proračun dodijeljen ciljanim mjerama u NRIS-u postupno povećavao s 25.607.617,33 kuna u 2017. godini, te 32.571.074,13 kuna u 2018. godini na 43.711.878,82 kuna u 2019. godini.

Vlasti su obavijestile ECRI da je Radna skupina, sastavljena od predstavnika državnih vlasti, romske zajednice, tijela za ravnopravnost, organizacija civilnog društva i akademske zajednice, osnovana za izradu nacrtu nove Nacionalne strategije za uključivanje Roma (NRIS) za razdoblje od 2021. do 2027. nakon isteka prethodnog 2020. U tijeku je izrada nacrtu. ECRI smatra da bi ovaj proces mogao ponuditi dobru priliku za sustavnu reviziju ciljeva i mjera politike uključivanja Roma u zemlji i da se mora zaključiti u bliskoj suradnji s romskom zajednicom, u svjetlu relevantnih podataka i dokaza dobivenih kroz gore spomenuto studija osnovnih podataka.

Konačno, u jesen 2020. godine osnovano je novo Povjerenstvo za praćenje provedbe NSIR-a i za zamjenika predsjednika tog Povjerenstva imenovan je saborski zastupnik romske nacionalne manjine. Međutim, nekoliko dionika izrazilo je zabrinutost zbog nedostatka koordinacije između središnjih, regionalnih i lokalnih vlasti u provedbi NRIS-a i rješavanju poteškoća s kojima se Romi posebno susreću. S tim u vezi, ECRI je sa zadovoljstvom saznao da se u Međimurskoj županiji, u kojoj većina romske populacije živi u Hrvatskoj, planira formiranje timova stručnjaka na regionalnoj razini, koji će predstavljati policiju, pravosuđe, obrazovanje, zdravstvo, socijalno i zapošljavanje. službe, kao i škole, civilno društvo i romsku zajednicu. Pozdravljajući ovu inicijativu, ECRI potiče vlasti da više ulažu u uspostavljanje i mobilizaciju takvih timova diljem zemlje.

S obzirom na to, ECRI pozdravlja pozitivne korake koje su poduzele hrvatske vlasti i zaključuje da je preporuka provedena.

⁶ Vidi Inkluzija Roma u hrvatskom društvu: Studija osnovnih podataka, ovdje

⁷ Vidi, Izvješće hrvatskog pučkog pravobranitelja 2019.; str.33-34.

⁸ Vidi slično; procjena koju je izradila EU FRA